

Damià Estela, la paraula i la vida

NARCÍS-JORDI ARAGÓ

A l'hora d'escriure aquest llibre, l'autor ha comptat amb tres avantatges: el de ser historiador, el de ser capellà i el d'haver viscut directament una bona part dels fets que havia d'explicar. La condició d'historiador ha assegurat el rigor del relat biogràfic, perfectament estructurat i àmpliament documentat. La condició sacerdotal li ha permès de posar l'accent en la dimensió transcendent i en la profunda espiritualitat del protagonista. I la condició d'espectador privilegiat –i sovint d'actor no gaire secundari– ha fet del llibre, a més d'una biografia, una mena de memòries en les quals la fredor estricta de les dades històriques es revesteix amb la calidesa dels records i de les vivències personals.

Aquesta confluència feliç de coneixements, conviccions i sentiments atorga a l'obra de Joan Busquets un valor excepcional. Tots els qui vam tenir la sort de conèixer més o menys

de prop el doctor Estela el retrobem viu –gairebé ressuscitat– en aquestes pàgines, que parlen de la seva rica i atractiva personalitat humana i que ressegueixen la seva incansable activitat formativa i pastoral. La intel·ligència, el coratge, la barreja subtil de prudència i d'audàcia amb què el doctor Estela va dirigir el Seminari de Girona i va actuar en altres camps apostòlics, en una època marcada per la precarietat econòmica, la repressió política, el triomfalisme oficial i el vaivé eclesial entorn del Concili Vaticà II, troben un reflex fidel en els capítols d'un llibre que es llegeix com el retrat precís d'una persona però també de la societat concreta que l'envoltà, tant en el complex món eclesiàstic com en l'àmbit compromès de la vida civil.

L'obra, enriquida amb evocadores fotografies i sàviament epilogada en clau popular i cordial per Salvador Garcia-Arbós, està dividida en dues parts pràcticament iguals. La primera conté el gruix de l'assaig biogràfic, i la segona una antologia dels escassos textos que el doctor Estela va deixar escrits –quasi cap de pensat per ser publicat–, encapçalats pel ja conegut i corprenedor dietari d'onze dies de reclusió forçada a Besalú en els primers moments de la Guerra Civil. En aquest document impressionant, Estela, amb una serenitat inexplicable enmig de la tribulació individual i col·lectiva, analitza amb aguda lucidesa les causes del conflicte bèl·lic i l'actuació dels clergues i dels laics cristians durant els anys anteriors a la sublevació militar i a la revolta consegüent. En altres textos, com en els simples apunts, esbossos i esborranys dispersos, es mostra tan profètic com quan parla de «les adherències històriques indegudes» que arrossega el cristianisme i de la tendència de l'Església a convertir en realitats estables les adherències purament temporals.

JOAN BUSQUETS I DALMAU

Mossèn Damià Estela, mestre i testimoni

Ajuntament de Besalú, 2011.
258 pàgines.

ANNA CAPELLA

Ángeles Santos, entre la vida i la pintura

Edicions Vitel·la.
Bellcaire d'Empordà, 2011.

La directora del Museu de l'Empordà repassa la vida i l'obra de la pintora de Portbou en el centenari del seu naixement. Capella se centra en l'etapa artística més brillant i enigmàtica de Santos, que transcorre entre els estius de 1928 i 1930, amb una trentena de quadres.

Contemplat ara, amb la perspectiva del temps, el discret i silent Damià Estela (1904-1979) es retalla nítidament en l'horitzó com la personalitat eclesial gironina més rellevant del seu temps, a gran distància d'altres que potser van gaudir de més protagonisme públic o de més ressò popular. Tal com s'apunta en el títol del volum, mossèn Estela va encarnar amb una simbiosi perfecta la doble condició de mestre i de testimoni, és a dir, la capacitat d'ensenyar amb la paraula allò que simultàniament ensenyava amb la vida. Aquesta realitat, massa temps oculta, es fa palesa en l'obra de Joan Busquets, tant per als qui no van conèixer el biografat com per als qui no el podem oblidar.